

Nye Billier

af
Clith Pedersen.

(Fortf.)

Dg Enjomheden sølte Kerner for første Gang i Vinstrup just oven paa Feriebøjet. Den ligefrem pinde ham. Hele Dagen færdedes han i den følgende Tid omkring i Sognet. Men om end han kom aldrig saa træt hjem mod Aften til sit smukke Hjem i Præstegaarden, saa var det, som om Enjomheden klemte ham for Brystet.

Det var jo allfor tidligt, hun var saa ung, lige fjeldt 19 Aar, og de kendte i Grunden hinanden saa lidt. Men Billedet af en raff, mørkfjet Børn traadte stærkere og stærkere frem for ham i den store Enjomhed.

Til sidst blev Billedet saa levende og loffende, at det tog helt Magten over hans Tanker. Alle Vegne, hvor han færdedes, var det med.

„Ja, vist, en Gang, en Gang kommer det,“ sagde Kerner til sig selv. „En Gang, men det bliver først om lang Tid.“

Enjomhedsfølelsen veg Dag for Dag, alt som det Billedet ineg sig dybere ind i hans Hjerte.

En smuk Formiddag først i Juli var Kerner paa Sogebøjet ude i Kæret. Paa Hjemvejen kom han gennem nogle Skatbækker. Der kom hun raff og raff som altid. Varm og noget forpustet var hun, da de mødtes, af den hurtige Gang op ad; Saaet og Vjæne da, stod saa innuik mod den lyse Sommertjole.

Hvor var hun friff!

Frit gav hun ham Haanden, idet hun lo af sit eget forpustede Aandedret.

„Saa langt hjemmefra?“

„Ja, jeg vilde ud at se til min gamle Skolekammerat, hun er jo jeg.“

„Har været, jeg traf hende saamænd ude i Marken i Nærd med at slutte.“

„H nej da, det var rart at høre.“

„Saa gaar De maasse med tilbage?“

„Der er ganske vist langt derud, og da jeg nu ved, hun har det godt . . . jo—, saa vender jeg om.“

De kom nu til at tale om Forholdene i Sognet, og Kerner glædede sig meget over hendes friffe, tillidsfulde Tale.

„Naar det nu blot ikke skal vise sig, at vi er ved Vinden, ja, jeg mener, at det skulde være Slut med Vækkelsen, saa vi i Narebis ikke saa se nogen af de andre nærmeste.“

„Na nej, det vil vi ikke tro,“ brød Else ind.

„Ja—a, det plejer ofte at gaa saadan, netop i saa nærver en Kreds som Vinstrup jo kan siges at være.“

„Men det vil jeg slet ikke tro, slet ikke, Hr. Pastor; det skulde da gaa gaa til paa den Maade, at vi gjorde de andre fede af at høre og se paa os. Men det, der rigtig er friff og levende, det kan de fleste Mennesker lide, jo, alle Mennesker, tror jeg.“

„Ja—a,“ indrømmede Kerner.

„Dg nu maa Præsten rigtig se at holde os friffe, at det ikke skal gaa, som Folk saa lidt saar paa: at det er bare lidt Stahej, der driver over, for . . . ja, Pastor Anderjen, han var nu en meget alvorlig Præst, det var han nu; men han var kommen til at gaa saa underlig i det, gik rundt til de lyge og vist ogsaa til nogle enkelte Familier, som holdt sig nærmere Kirken end de andre, og saa — ja, der blev aldrig talt igennem . . . jeg mener: blot der nu altid maatte blive talt igennem, saa har det ingen Nød. — Naa, jeg gaar jo ligefrem og prædiker for Præsten.“ Else standede og saa smilende paa Kerner.

Dgaa han standede. „Det maa De gerne. Jeg kan godt have det behov. Naar de alvorligskrivne i en Menighed altid staa saadan, at de har noget til Præsten, saa gaar det ikke let galt. Dg netop jeg, der er saa meget ene, trænger ikke mindst til Støtte.“

„Jeg har undertiden tænkt paa, at det maatte være saa enjomt for Dem derinde i Præstegaarden, ikke mindst fordi haade Forpagteren og Degnen staa saa usforstaaende overfor Deres Gerning; men der er jo da nu allerede flere af Mændene, De kan have Glæde af at være sammen med.“ Else Storgaard saa Kerner saa frit og fast i Øjet, at hans Blik gled til Siden, ud over Skatbækkerne og de store Kærstrækninger.

„Kom ogsaa ud til os paa Storgaard,“ indbød hun, saa Præsten maatte se paa hende igen. Han maatte hendes smukke, mørke Øjne. „Har vil gerne se Dem, det er jeg vis paa.“

„Ja, mange Tak.“ Sgen gled Kerner's Blik ideofter.

Der langt ude glimtede Nalsbet i Solen, og endnu længere borte laa de store Skove, slæde i Solbisen . . .

„Her er saa smukt,“ ytrede han og pegede over mod Skovene.

„Ja,“ svarede Else, idet hun saa ligesom spørgende mod ham. Hun havde mærket det forandrede i Præstens Væsen.

En Stund stod de begge tavse. Endelig ytrede hun: „Dette er ogsaa det smukkeste Punkt i hele Vinstrup.“

„Det er det ganske sikkert . . . og der er meget . . . Else Storgaard, maa jeg spørge Dem: kunde De tænke Dem at være, at blive . . . ja, vi har ikke talt saa meget sammen, men det staa saa klart for mig, at De ret kunde udbylde den Plads, vi før talte om; men jeg ved jo ikke, om De . . . vilde.“ Nu saa hun frit og fast mod hende.

Hun havde straks forstaaet, hvor han vilde hen, og hun saa bedrøvet ud, da hun svarede: „Af, Pastor Kerner, det kan jeg ikke love Dem.“

„Det kom vel saa overraskende for Dem, Else, men tror De ikke, naar De ret har faaet tænkt det igennem en Tid . . .“

„Nej, det maa De slet ikke vente, slet ikke.“

„Er det Stillingen som Præstefone . . . ?“

„Ingenlunde, men jeg er forlovet, eller rettere ikke

rigtig . . . men jeg har en anden Kær, fra før den Tid jeg kendte Dem.“

„Det anede jeg slet intet om, ikke det allermindste.“

„Derom tvivler jeg ikke, Pastor Kerner, kun maa jeg gentage . . . jeg haaber, De maa finde en anden.“

„Ja . . . jeg skylder Dem, Deres Birkfombed saa meget.“

„Snart, nej, det lader sig næppe gøre, det tror jeg ikke.“

Kerner saa saa trist ud, da han sagde dette. Det var, som opgav han for bestandig en stor Lykke.

De gik tavse et lille Stykke. Pludselig standsede Else: „Men det kan have lange Udfigter for mig, thi hun jeg holder af fortaar mig ikke; men jeg vil vente, vente til det store ster med ham.“

„Ja, gør det, gør det, Else, maasse kan det ske langt snarere, end De tænker. — Maa det være mig tilladt at spørge, om han opholder sig her i Vinstrup?“

„Nej, men lige over Sognegrænsen, han er Forvalter paa Herregaarden „Rindholm“.“

„Naa, Jens Kirke, han sender jeg, af Udjeende da.“

Dg Kerner maatte indrømme for sig selv, at det var en af de smukkeste unge Mænd, han havde set.

„Gid I to en Gang maa kunne mødes i fælles Tro, Else, jeg vil ønske Dem det, det vil jeg. At det er mig svært at ønske det, kunde maasse lettest fortaas,“ fortalte Præsten lidt efter, „men hvis jeg maa fortælle Dem en Oplevelse, jeg selv har haft, vil De kunne tænke Dem, at jeg dog har Betingelse for det.“

Else nikkede.

Kerner satte sig paa en Brink, og hun tog Plads ved Siden af ham.

„I mit første Studenteraar blev jeg forlovet med en ung Pige. Hun var saa smuk, saa fin og yndig; altid glad og mild, altid vilde hun som jeg, og jeg som hun; hver Dag i to hele Aar var vi sammen; lange Ture strjefede vi gennem de nordjyske Skove. Dg haade hendes og min Familie var glade for Partiet.“

Vi fulgtes paa Vasser, i Seltaber, paa-forte og lange Rejser, to Gange var vi med hendes Fader og Broder i Italien.

En Gang var vi ogsaa, om jeg saa maa sige, tilfældigvis komne i Kirke sammen. Det var en Søndag Eftermiddag. Vi var paa Fodtur og saa just en Del Vænder gaa ind i en Landsbykirke.

„Rad os gaa derind med, Naa, skal vi ikke, det kunde være helt interessant,“ foreslog hun. Jeg indvilgede.

Kirken var fuld af Mennesker. En ganske ung Præst besteg Prædikestolen; men han kunde prædike. Han talte om Kristus og Mikodemus.

Da vi kom ud igen efter Tjenesen, udbød min Kæreste: „Det var da godt det fik Ende . . . naa, han var nu slet ikke saa daarlig til det.“

Jeg glemte aldrig den Prædiken.

Et Par Uger efter opsogte jeg den unge Præst i hans Hjem. Mange Timer blev jeg hos ham. Mange flere Gange tog jeg derud. I den Tid havde jeg givet mig helt over til den samme Kristus, som Mikodemus de mange Aarhundreder tilbage havde opsogt om Natten.

Dg med det nye Halbaar, efter Julen, forlod jeg det juridiske Studium og gik over til Teologien. Min Fader var rasende vred, min Kærestes Familie ikke mindre, og hun . . . hun, vred var Ellen ikke, men hun fattede intet. Vi mødtes og fulgtes daglig som før i flere Maaneder, rolig hørte hun paa alt, haad jeg fortalte om Særligheden i Kristus, ja, det var, som hun gjorde alt, hvad der stod i hendes Magt for . . . for at fortaa mig, men der skal jo mere til, hendes Hjerte grebes ikke og greb intet.

I Længden blev det selsølgelig trykkende for os begge. Dog, jeg effede hende som før, af hele mit Hjerte, aa, hun var mig saa Kær, saa underlig skønt et Menneske . . .

Efterhaanden kunde jeg mærke, hun begyndte at føle Trykket. Valvæsenet, det lette Selvfabskiv, de næsten ledfærdige Teaterstykker og alt kunde jeg ikke mere med. Hun blev bitter overfor dette for hende usforstaaelige.

Først holdt hun sig tilbage ligesom jeg, saa tog hun ene ud med Søstrene og Veninderne og ja, sluttelig havde vi heller ikke mere nogen videre Glæde ud af borte Sammenkomster. Hun kunde slet ikke fortaa det.

Na — Enden blev jo, at vi skiltes.“

Den ene Taare havde listet sig ned af Elses Kinder efter den anden. Men da Præsten sluttede, udbød hun: „Ja, men De kan jo ogsaa vente, Pastor Kerner.“

„Det nytter ikke, ikke mere.“

„Hvorfor ikke?“

„I fire Aar har jeg ventet, saa hørte jeg, at hun var gift.“

„Gif?“

„Ja.“

Kerner sad lidt og saa paa hende, saa sagde han: „Naar De nu tænke Dem, at jeg trods alt har Betingelse for at kunne ønske Dem og Jens Kirke . . . ?“

„Det kan jeg. Herren ordne det allsammen. Gans er Magten.“ Hun rejste sig nu.

De fulgtes helt ind i Vægen og skiltes først udenfor Præstegaarden.

X.

Sidste Søndag i Juli var den vinstrupske Ungdoms store Dag. Da afholdtes her Sommer det aarlige Skovbal. Dagen var Ungdommens fra den lyse Morgen og til Aften, eller rettere til Søndag Nat var ovre.

Den Dag havde Kirken i ualmindelige Tider staaet tom, alle de gamle maatte være hjemme, for de unge skulde bære og bunte og slide i Stabsen den ganske Formiddag, hjem til Middag og heje sig og atter af Sted til den store Fæst.

Danfestræden var rejst i en bred Dalslugt omme i Skatbækkerne; opad Slugtens mægtige Strænder stod

det tattede Egepuur, spængt højt og her af jmaa tattede Grandplantninger; tæt Nord for Estraden, hele Slugten op, stod Høstgraner, lige som Vos, store som Skibsmastier. Mod Syd var der helt aabnet og frit ud mod Engene.

Det havde regnet stærkt Dagen forud, og Vejret havde set ret tvivlsomt ind om Morgenen, men for Middag var naalet, konsiterede kuldige Vejrsprofer, at det vilde blive storartet, og det slog til.

Solen stod ligesom Middag i sin guldne Maje-fæst ikkædt af sin Juli-Herlighed. Naesten for herligt faldt dens Straaler paa Estraden; men heldigvis strøg en let Brise ind fra det store, aadne Terrain i Syd, ind over Estraden og alle de unge Skiffelser og fortsatte Nord paa mellem Grantammerne.

Paa Slaget fire lod der et Kanonfrald oppe fra Vækkene, eet til og nok eet.

Fæsten begyndte. De unge Karle og Piger begyndte straks at trænge sig sammen om Musiktribunen, som stod pønt med Flag og Grønt som en Talerstol; thi altid indlededes Fæsten med en Tale til Ungdommen.

Op jeg Lærer Brandens hvide Hoved og hvære Korpus.

„Branden leve!“ raabte en.

„Hurra!“ svarede et Kor paa omtrent 200 Stemmer raff og høit og stærkt, 6—7 Gange.

„Saa vil indlede vor Fæst, lille Værn, med at høre den kendte Sang af Bjørnson: Jeg vil værges mit Land?“

Det var i Grunden en smuk Kreds, han havde om sig, Degnen, al den junde, stærke Ungdom. Pigerne stod der i Høit og alle Sommerens lyse Farver og sang af deres Lingers Kraft og Hjerters Vigt. For Ungdom lyfter al hunge.

Jens var ogsaa i Løget, men sang ikke med; han brugte bare Vjæne, flyttede forsigtig fra en Plads til en anden, om dog Else alligevel ikke skulde være der, om ikke for Danen, saa for Tælen eller blot for at se paa Fæsten.

Men Else var der ikke. Han havde set hvert eneste Pigeansigt. Dg da han havde fundet baade Karlene og Pigerne fra Storgaard, var der næppe andet for end at opgive Haabet.

Sangen var forbi.

Branden tog Ordet:

„Jeg vil værges mit Land, jeg vil bygge mit Land, Jeg vil elste det frem i min Værn, i mit Værn.“

Jeg vil øge des Gavn, jeg vil jøge des Gavn, Itra Grænsen og ud til de drivende Gavn.“

Ja, jeg er vis paa, der findes ikke een af eder, I unge Karle, som ikke gerne vil værges vort Kær, skønne Fædreland, nej, I vil alleammen, om det bliver nødvendigt en Gang, gribe Sværdet og med det i Haand møde frem ved Landegrænsen. Men maasse kommer det aldrig dertil, det haaber vi da ikke. Jeg har da ogsaa i Dag nærmest tænkt mig at knytte nogle Bemærkninger til Ordene: jeg vil bygge mit Land. Dg her retter jeg Ordet til eder alle, Karle og Piger, og spørger: vil I være med til at bygge jert Land, bygge gamle Danmark?“

Det ster i Fredens Tid, i Dagens Gerning, derude paa Heden, naar Bloden første Gang stærer i nyt Land gennem den brunne Lng, det ster paa Agrene, i Røden og Ståden som i Stolen og Kirken og Viden-skabens Galler, — det ster i Værnemæret, overalt hvor Kræfterne bruges, og Tankerne øves. Det kan ske med Mællepand i Gaand saa vel som med Hammer og Mejsel og Pen og Pensel.

Det gælder at bygge vort Land saa innuik og høit og rigt paa alle Kanter, at Folkets Naar kan bedres, og de store Ulaunde beundrende kan vende Blikket mod det lille Folk mod Nord, om hvilket vi kan sige: her er Sommerfol nok, her er Ungdom i Høit.

Det staa blot paa, om I vil bruge de Kræfter, I har; jeg siger I, for det er jer, der skal til at bygge Landet nu, større, rigere og herligere, end vi naaede det, vi, jon nu er gamle.

Men — der er saa en Ting, I maa have absolut Tro paa, Tillid til, om det skal lykkes, det er eders Kræfter. De er der, I har dem. Stol paa dem! Stol paa jer selv! Jørst og sidst Livet igennem. Være frem med Vryhtet.

Naa, eet Sted vil jeg ikke glemme at anvise jer som Støttepunkt, naar det sniber, naar I til Liden kan synes, I er kørt fast, og Mismodet vil liste sig ind.

Hvem tror I, jeg sigter til?“

Til de gamle, lille Værn, til os med de graa Haar, de mange Erfaringer og de gode Naad.“

Med Fart og Sving faldt Brandens Ord, thi staa-ret for Kungebaandet var han og langt fra ubegavet, og da han endelig sluttede Tælen med at fremsige en lille selvbidiget Ord til Ungdommens Pris, fik han et allermindst niifoldigt Hurra.

Derefter sang man: Der er et yndigt Land. Dermed var den alvorlige Del af Fæsten forbi.

„Han kan, Branden, det gjorde han godt,“ hørte Jens en ung Karl udbryde.

Ja vist kom han godt fra det, det gjorde han altid. Else var ingen Steds at øjne. Saa kom hun ikke. Jens snakkede ikke til nogen, stod lidt og saa sig om, saa paa de sidste Forberedelser til Fæsten, flyttede sig et lille Stykke, naar det var ved at blive paafaldende at staa saa ene.

Hu stemte de paa Violinerne. Han havde naesten mest Lyft til at tage hjem. Hun kom selvfølgelig ikke. Bristen kommer med lidt mere Kraft end tidligere paa Dagen, Flagene vifter ret livligt, Musikken bruser løs, Par efter Par i en lang Række gaar ind i en sejende Vals. Det hele er saa friff og lyst og freidigt, saa ligefrem nydeligt at se paa. Det rykker i Fødderne . . . Enten maa han gaa nu eller være med. Det blev da ellers snart for latterligt . . .

Der sad Kirsten i Mølgaard, forpustet, hun var saa raff i Vendingen, saa høj og stærk, som det gav Sving hendes smidige, men tunge Legeme i Fart.

Hun lo og rejste sig straks fra Vængen, da hun saa ham stille hen mod sig. Uden andre Ceremonier end et Nik og et gengældt Smil lagde han Armen om hendes Riv, — og de faldt straks let ind i Tæften.

Dans gik efter Dans: Bals og Mazurka og Polka og

Dveitrit, og Jens var paa Gulvet den hele Tid med alle dem, der ret forstod Kunsten.

Over, langt over 6 var Møkken bleven.

„Svad er det?“ spurgte pludselig en Pige.

„Na, det er bare et Par, der er blevet gale,“ ma-redes der.

Et Par Karle stod et Stykke fra Estraden, stampede i Jorden, raabte, pralede, truede og faldte af Verden til Vidne paa, at de kunde og vilde staa hinanden i Stumper og Stykker.

Nogle Piger lagde sig imellem og fik Sagen ordnet i Mindelighed.

En Del unge Knægte, som ogsaa havde lidt for megen Spiritus, drev rundt paa Fæstpladsen, godmodigt pralende og brøvlende, forstikkede under Danstaf- neller haade Karle og Piger om deres venstfæbelige Sindelag, deres ubyre venstfæbelige Jøleser. Der var ikke den, de traf paa, der ikke skulde vide, hvilket udmærket Menneske, han var, og de selv! ja, de var Karle for deres Arbejde og deres Hat og for alt, hvad der tankes kunde i hele den vide Verden.

Jens Kirke havde aldrig før stirret saa nøje paa Fæsternes Enkeltheder som i Dag, ærgrede sig i Grunden over de Fyre og deres Brøvleryer, for det var naturligvis den Slags, som Else nu skulde til at henge sig i og bruge til at fordømme enhver Glæde og Morstaf i Livet med.

Der kunde jo nok falde mange Ord og føres megen Snak ved lige Lejligheder, som Pigerne helst skulde være udenfor; men den ordentlig Pige kunde vel nok lufte Dret til for den Slags. Nu havde Else haad smilket sig væk fra det hele og fra ham med.

Han stod lidt fra Estraden og ipekulerede saa jmaad paa at forvinde, da en Mejerfke, en fiks, bittet lille Blondine med et Par meget jmaa, meget lyse, altid hvilende Øjne, vinkede ad ham hente fra Gulvet.

Jens lod, som han ikke saa det.

Saa stødte hun raff frem: „Sej, hej, Jaa'valker!“

Da han saa derover, som det mere laamælet med jmaa, fortrolige, energiske Nik, idet hun nærmede sig over Grænbæret: „Der kommer en Mazurka, en raff, skal vi have den. Den er De bedst til — forkert om.“

Der var ikke andet for. Et Par Omgange dansede de, saa løj hun ud af Armen paa ham.

„Nej, De træder Vand i Dag, Forvalter, jeg maa have en bedre i Tide.“

Jens gik nu en Tur op i Krattet. Han var noget i Tvivl, om han skulde gaa hjem eller se paa det og saa sig en Snak med en eller anden. Han satte sig lidt paa Skrænten, et Stykke oppe i Slugten; han var stadig ikke enig med sig selv.

Høit oppe gik en forfinket Krage paa Vej til Stor-stoven hinsides Aaen. Af og til skreg den. Jnde i Vækkene var der en Raagen og Tjægaen og Fløiten af Kramstingule og Sjaggere. Frem svippede en af dem, et Sekund efter forsvandt den igen i Egepuurlet, — let som den var kommen.

Pludselig rejste Jens sig og gav sig paa Vej videre op gennem Grænerne. Nu vilde han hjem.

Da han naaede helt op, stod han lidt og lyttede til Musikken. Den lod saa innuik der nede fra. Dg saa tydeligt som han kunde høre de dansendes Trin. Over Grantoppenne laa den zarteste blaafuge Farvetone. Solen gik ned i rødt over bakt Tæbum Skove. Om dog Else havde været her alligevel! Saa kunde de to have gaaet sammen ene i den dejlige Juliaften.

XI.

Høsten tegnede godt, trods den lange Tørke i Juni. Korn og Rodfrugter, alt stod til en god Mindelshøst.

Dg der var en Fart i Arbejdet paa Storgaards Markter som aldrig før. Paa dem havde Grejs og Karen da Kommandoen ubestridt. Der blev dreven paa, som om de vilde have Nebange der for det tabte Slag i Soguraadet. Dg Folkene gik paa med Liv og med Vigt.

„Der var heller ingen, der saadan kunde sette dem op som den Karen,“ tænkte Grejs.

Hun blev nok færdig saa betids, at der i dette Efter-aaer kom Vlojekraft fra til Kærsmark; vist var hun en Knop; hun kunde ligesom bide Tænderne sammen lige fra Morgenstunden, og saa gik hele Bedriften som en hamrende Maffine, til Solen gik ned. Der var ingen Karl eller Dreng eller Pige eller Daglejer, der Dagen lang et Tjeblik var i Tvivl om, hvad der skulde gøres.

Grejs var Manden, og Grejs var dygtig. Paa Kommandobroen stod han selv og førte det hele; men uden at han eller andre ret mærkede Forbindelsen, saa for-dog Farten fra de mange smaa Samtaler, Grejs hentede sig i Dagens Løb sammen med sin Karen; i Skiffene ved Komfuret, ved Mellenmadsmøren, i Spisekammer, Mællekælder, i Hønstubus og Røffenhave, oppe og nede, ude og inde, naar hun stod ved Spædkalvæne med ny-malket Mælk, ved Smaagrifene og Søerne, ved den me Sopp, ved den gamle Ko . . .

Han gik slet ikke just for at staa Naad, men han kunde ikke ret længe ad Gangen være hende foruden, og hos hende var det altid Bedriften og atter Bedriften.

Ja, Arbejdet gik glimrende.

Men Grejs mangledte sit gamle Humør og sin Vigt-vægt. Han var gnaven, jagde ingenting. For det greb om sig, det Væsen. Der gik jo snart ingen Uge, hvor man ikke hørte: saa nu er den ogsaa bleven hellig. Det var rent rasende, især i den sidste 14 Dages Tid: Kristien Brof, Mette Marie i Trøjgaard, Jens Post, Karen Christensen, Sognefogdens Moder og . . . ja, det var hel køstet. Vled det ved til Høsten var ovre . . . eller lige til Jul, saa var hele Sagnet fat paa den anden Ende.

Der vilde i saa Fald ikke være andet for end at jøge Seltfab ude over Sognegrænserne.

(Fortfættet.)